

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA – 410.009.01.2016
P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/046 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Sławomir Nowak, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LWA/23/2016 z dnia 26.04.2016 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Struzik, Marszałek Województwa Mazowieckiego. (dowód: akta kontroli tom I str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości¹ działalność Marszałka Województwa Mazowieckiego w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Wojewódzkim Planie Gospodarowania Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lata 2018-2023 obowiązującym w okresie objętym kontrolą² Marszałek zdiagnozował strumień odpadów, wyznaczył regiony gospodarki odpadami komunalnymi oraz wskazał regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania tych odpadów.

Stworzone warunki do budowy i eksploatacji regionalnych i zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zapewniły zbilansowanie mocy przerobowych instalacji adekwatnie do potrzeb województwa.

Marszałek sprawował nadzór i kontrolę nad postępowaniem z odpadami komunalnymi wytwarzanymi w regionach. Gospodarkę odpadami monitorowano poprzez weryfikowanie danych przekazywanych przez organy gmin w rocznych sprawozdaniach oraz przeprowadzane wspólnie z Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska kontrole.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła przewlekłości postępowań o udzielenie pozwoleń zintegrowanych, uprawniających do prowadzenia procesu przetwarzania odpadów komunalnych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Kontrolą objęto lata 2013-2016 (I kwartał) oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań lub których efekty wystąpiły po 1 stycznia 2013 r., a także skutki działań ujawnione do dnia zakończenia kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Wyznaczanie regionów gospodarki odpadami komunalnymi oraz wskazanie regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w regionach

Opis stanu faktycznego

Województwo Mazowieckie zajmuje powierzchnię 35 558 km², składa się z 314 gmin (w tym 229 wiejskich, 50 miejsko-wiejskich oraz 35 miejskich), a liczba mieszkańców wynosiła 5 349,1tys. osób³.

Łączna masa odpadów komunalnych niesegregowanych tzw. zmieszanych (o kodzie 20 03 01) odebranych z terenu Mazowsza zmniejszyła się w latach 2012-2014 i wynosiła odpowiednio: 1 176 830,7 Mg w 2012 r.; 1 123 500,9 Mg w 2013 r. oraz 1 148 001,2 Mg w 2014 r. W analogicznym okresie wzrosła łączna masa odpadów odbieranych selektywnie (m.in. papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła) i wynosiła odpowiednio: 211 524,06 Mg, 307 707,97 Mg oraz 378 710,70 Mg. Wszystkie gminy z terenu województwa mazowieckiego od 2013 r. prowadziły selektywną zbiórkę odpadów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 423-449; tom II str. 21-22)

Zarząd Województwa zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko⁴ zamieścił projekt Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lata 2018-2023 (zwanego dalej wpgo) na stronie internetowej⁵ oraz przesłał do samorządów gmin informacje o przystąpieniu do prac nad ww. projektem. Jednocześnie na stronie internetowej zamieszczono ankiety skierowane do: gmin, przedsiębiorców, organizacji ekologicznych oraz mieszkańców, czym zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w procesie przygotowania ostatecznej wersji wpgo. Następnie Zarząd Województwa przekazał projekt wpgo wraz z oceną oddziaływania na środowisko, do zaopiniowania organom wykonawczym gmin i dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej⁶. Opublikowano ponadto ogłoszenie informujące o przystąpieniu do opracowania wpgo⁷ i możliwości udziału społeczeństwa w procesie przygotowania jego ostatecznej wersji⁸.

Stosownie do obowiązujących wówczas przepisów art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach⁹ projekt wpgo przekazano do zaopiniowania Ministrowi Środowiska, który pismem z dnia 20 września 2012 r. zaopiniował go pozytywnie z uwagami.

(dowód: akta kontroli tom II str. 247-248)

³ Dane na dzień 31.12.2015 r. na stronie: <http://warszawa.stat.gov.pl/dane-o-województwie/>

⁴ Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z zm.

⁵ W dniu 21 grudnia 2011 r. projekt wpgo wraz z załącznikami udostępniony został na stronie internetowej: www.mazovia.pl w zakładce Ekologia i Środowisko oraz został wyłożony do wglądu w siedzibie Departamentu Środowiska Urzędu.

⁶ wWdniu 18 kwietnia 2012 r.

⁷ ogłoszenie z dnia 20 kwietnia 2012 r. opublikowane w Dzienniku – Gazecie Prawnej.

⁸ Termin zgłaszania uwag, wniosków i opinii przez organy wykonawcze gmin wynosił dwa miesiące tj. upłynął z końcem czerwca 2012 r.

⁹ Dz. U z 2010 r. Nr 1243 z późn. zm. uchylonej z dniem 23 stycznia 2013 r.

Zarząd Województwa w dniu 2 października 2012 r. po przeanalizowaniu i uwzględnieniu uwag zgłoszonych przez Ministra Środowiska ostateczny projekt wpgo¹⁰ przekazał Sejmikowi Województwa Mazowieckiego, który w dniu 22 października 2012 r. uchwalił Wojewódzki Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lata 2018-2023¹¹, oraz podjął uchwałę w sprawie jego wykonania¹².

(dowód: akta kontroli tom I str. 232-256)

Najważniejsze cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wyznaczone w wpgo dotyczyły m.in.:

- zapewnienia realizacji zasady samowystarczalności i bliskości poprzez wyznaczenie regionów gospodarki odpadami komunalnymi oraz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów wskazanych do ich obsługi,
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów oraz zorganizowanie systemu odbierania odpadów komunalnych nie później niż do dnia 1 lipca 2013 r., a także organizację systemu gospodarki odpadami w gminach,
- zmniejszenia masy składowanych odpadów komunalnych do max 60% wytwarzanych odpadów do końca 2014 r.,
- przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło oraz w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia, podobnych do odpadów z gospodarstw domowych, na poziomie minimum 20% ich masy do 2017 r.,
- wspierania działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców województwa w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi,
- wspierania budowy i rozwoju regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
- wspierania rozwoju i wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów na terenie województwa.

(dowód: akta kontroli tom II str. 245)

Monitoring i ocena wdrażania obowiązującego wpgo znalazły udokumentowanie w przygotowanym przez Zarząd Województwa sprawozdaniu z jego realizacji za okres 3 lat kalendarzowych. W listopadzie 2014 r. sprawozdanie przedłożono Sejmikowi Województwa, a Ministrowi Środowiska w grudniu 2014 r. W celu nadzoru nad realizacją wpgoprzyjęto wskaźniki ogólne dla monitorowania stopnia osiągnięcia celów dotyczących m.in.: zmniejszenia liczby składowisk odpadów¹³ innych niż niebezpieczne oraz redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska: ze 100% (w 1995 r.) do 50% (w 2013 r.) oraz 35% (w 2020 r.). W celu usprawnienia monitoringu i oceny wdrażania wpgo zaproponowano: wzmocnienie kontroli wytwórców odpadów oraz podmiotów posiadających instalacje do unieszkodliwiania tych odpadów; doskonalenie funkcjonujących baz danych o odpadach; weryfikację danych zawartych w wojewódzkiej bazie danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami na terenie Mazowsza (dalej WSO).

(dowód: akta kontroli tom I str. 226-231)

W województwie mazowieckim wyznaczono 5 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK), z których najmniejszy liczył 306 tys. mieszkańców (region

¹⁰ Uchwała Zarządu Woj. Mazowieckiego Nr 2027/200/12 z dnia 2 października 2012 r.

¹¹ Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 211/12.

¹² Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 212/12.

¹³ Z 82 (w 2008 r.) do 15 (w 2014 r.).

ciechanowski), a największy 2 709,1 tys. mieszkańców (region warszawski). Liczba regionów w stosunku do obowiązującego poprzednio wpgo na lata 2007-2011 zmniejszyła się z 6 do 5. RGOK objęły całe województwo mazowieckie, za wyjątkiem 7 gmin, które zadeklarowały chęć przynależności do regionów gospodarki odpadami w sąsiednich województwach (tj. dwóch w woj. łódzkim i pięć w woj. podlaskim)¹⁴. Wyznaczone regiony to:

- **RGOK ciechanowski**, w skład którego weszło łącznie 41 gmin (w tym: 4 gminy miejskie, 3 gminy miejsko-wiejskie oraz 34 gminy wiejskie), zamieszkałych łącznie przez 306 060 osób. Z regionu zostały wyłączone dwie gminy¹⁵, które na etapie ankietowania wpgo zadeklarowały chęć przystąpienia do ostrołęcko-siedleckiego regionu gospodarki odpadami komunalnymi. Według danych z 2010 r. pochodzących z WSO w regionie zostało wytworzonych 89 149,15 Mg odpadów komunalnych.

Dla regionu wskazano jedną regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) do mechaniczno-biologicznego przetwarzania takich odpadów o mocy przerobowej 100 000 Mg/rok w części biologicznej i 80 000 Mg/rok w części mechanicznej. Ponadto, w wpgo wyznaczono zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym: jedną instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, cztery sortownie zmieszanych odpadów komunalnych, dwie kompostownie odpadów zielonych, a także pięć składowisk odpadów pełniących funkcję zastępczych instalacji do czasu rozbudowy RIPOK¹⁶.

Na terenie RGOK ciechanowskiego zaplanowano budowę lub rozbudowę: 2 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, 2 kompostowni odpadów zielonych, 4 składowisk na odpady poprocesowe.

- **RGOK płocki**, w skład którego weszło łącznie 60 gmin (w tym: 6 gmin miejskich, 7 gmin miejsko-wiejskich oraz 47 gmin wiejskich), zamieszkałych łącznie przez 622 980 osób. Z regionu zostały wyłączone 2 gminy, które po uzgodnieniu z Marszałkiem Województwa Łódzkiego, zostały włączone do regionu położonego w województwie łódzkim. Według danych z 2010 r. (pochodzących z WSO) w RGOK zostało wytworzonych 190 023,48 Mg odpadów komunalnych.

Dla RGOK płockiego wyznaczono następujące RIPOK-i: dwie instalacje mechaniczno-biologiczne¹⁷, posiadające odpowiednio moce przerobowe w części mechanicznej 54 000 Mg/rok i 60 000 Mg/rok, a w części biologicznej 30 000 Mg/rok i 33 840 Mg/rok oraz składowisko odpadów pełniące rolę RIPOK¹⁸ o pojemności pozostałej do wypełnienia 399 475 m³.

Instalacje zastępcze w RGOK płockim to: trzy sortownie odpadów komunalnych; dwie kompostownie (które po uzyskaniu zezwoleń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wprowadzanie do obrotu wytwarzanych w procesie kompostowania produktów będą spełniać kryteria RIPOK) oraz trzy składowiska odpadów, które zgodnie z ustaleniami wpgo mogły funkcjonować do czasu ich zapelnienia lub utraty ważności wydanych decyzji, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2014 r.

¹⁴ Do woj. łódzkiego gminy: Nowa Sucha i Sanniki, a do woj. podlaskiego gminy: Andrzejewo, Boguty Pianki, Nur, Szulborze Wielkie oraz Zareby Kościelne.

¹⁵ Gmina Różan z powiatu mławskiego oraz gmina Obyrte z powiatu pułtuskiego.

¹⁶ Na terenie RGOK działał Międzygminny Związek Regionu Ciechanowskiego założony w 2009 r., którego zadaniem była m.in. budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi w oparciu o Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami..

¹⁷ Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku

¹⁸ w miejscowości Rachocin gm. Sierpc.

Na terenie RGOK plockiego zaplanowano budowę lub rozbudowę: 1 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, 2 kompostowni odpadów zielonych, 5 składowisk na odpady poprocesowe.

- **RGOK warszawski**, w skład którego weszło łącznie 51 gmin (w tym: aglomeracja warszawska, 14 gmin miejskich, 15 gmin miejsko-wiejskich oraz 21 gminy wiejskie) z powiatów: grodzkiego, legionowskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawskiego zachodniego, wołomińskiego, żyrardowskiego, mińskiego, garwolińskiego oraz m. st. Warszawy, zamieszkałych łącznie przez 2 746 081 osób¹⁹. Według danych z 2010 r. (pochodzących z WSO) w RGOK zostało wytworzonych 1 017 723,90 Mg odpadów komunalnych.

W wpgo ujęte zostały następujące RIPOK dla obsługi RGOK warszawskiego: trzy instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP)²⁰ o następujących mocach przerobowych łącznie w części mechanicznej 560 000 Mg/rok (odpowiednio: 150 000, 200 000 oraz 210 000 Mg/rok) oraz w części biologicznej 156 500 Mg/rok (odpowiednio: 31 000, 100 000 oraz 25 500 Mg/rok); dwa składowiska odpadów²¹ o łącznej pojemności pozostałej do wypełnienia: 2 142 238,5 m³ (odpowiednio: 703 537,5 m³ i 1 438 746,0 m³); a także instalacja do termicznego przekształcania odpadów²² o mocy przerobowej 70 000 Mg/rok²³.

Wskazano instalacje zastępcze do obsługi warszawskiego RGOK, obejmujące: trzy instalacje mechaniczno-biologiczne²⁴ o łącznej mocy przerobowej w części mechanicznej 165 000 Mg/rok (odpowiednio: 25 000, 65 000 oraz 75 000 Mg/rok) oraz biologicznej 18 500 Mg/rok (odpowiednio: 12 500, 3 000 oraz 3 000 Mg/rok); czternaście sortowni odpadów, pięć kompostowni odpadów zielonych, sześć składowisk odpadów łącznie pojemności pozostałej do wypełnienia 557 957 m³ oraz cztery składowiska odpadów, położone poza regionem, wyznaczone do obsługi RGOK²⁵ o łącznej pojemności pozostającej do wypełnienia 1 410 185 m³ (odpowiednio: 587 881; 80 304; 162 000 oraz 580 000 m³).

Na terenie regionu zaplanowano budowę lub rozbudowę: 8 instalacji MBP, 6 kompostowni odpadów zielonych, 5 składowisk na odpady poprocesowe. W analizie dostępnych mocy przerobowych uwzględniono fakt prognozowanego zapelnienia w 2017 r. pojemności składowiska Radiowo w m. Kludyn posiadającego w wpgo status RIPOK, w związku z czym jako priorytetową inwestycję dla regionu warszawskiego wskazano rozbudowę instalacji do termicznego przetwarzania odpadów komunalnych z m.st. Warszawy;

- **RGOK ostrołęcko-siedlecki** jest największym regionem pod względem terytorium. W skład obszaru wchodziły 92 gminy (w tym: m. Siedlce i 6 gmin miejskich, 10 gmin miejsko-wiejskich oraz 75 gmin wiejskich), zamieszkałe przez

¹⁹ Z regionu zostały wyłączone gminy, które podczas ankietowania zadeklarowały chęć przyłączenia się do: regionu radomskiego (gminy: Tarczyn i Prażmów z powiatu piaseczyńskiego), regionu ostrołęcko-siedleckiego (gminy: Jadów, Dąbrówka oraz Poświętne z powiatu wołomińskiego), regionu plockiego (gminy: Wieliszew z powiatu Legionowskiego oraz Kampinos z powiatu warszawskiego zachodniego). Pomimo postulatów gmin Strachówka i Klembów nie zostały one przyłączone do regionu warszawskiego, ponieważ gminy położone bliżej stolicy zadeklarowały chęć przynależności do regionu ostrołęcko-siedleckiego.

²⁰ Instalacje „BYS” zlokalizowana w Warszawie przy ul. Wólczyńskiej; Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania m.st. Warszawy zlokalizowana przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie oraz PPHU LEKARO zlokalizowana w Wiązownej.

²¹ zlokalizowanych w miejscowości Kludyn gm. Stare Babice oraz m. Otwock-Swierk gm. Otwock.

²² Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych przy ul. Gwarków w Warszawie.

²³ Podana przepustowość stanowi sumę dla pracujących w jednym ciągu technologicznym: instalacji termicznej, sortowni i kompostowni MPO dla m.st. Warszawy.

²⁴ Instalacje MBP pełniące rolę instalacji zastępczych do czasu rozbudowy, skutkującej zmianą na RIPOK należące do: Zakładu Gospodarki Komunalnej w Grodzisku Mazowieckim, PU HETMAN w gm. Nadarzyn oraz Miejskiego Zakładu Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o. o.

²⁵ Położonych w regionie: ostrołęcko-siedleckim w m. Wola Suchożebrska i m. Goworki gm. Rzekuń; ciechanowskim w m. Uniszki Cegielnia oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w ramach rekultywacji zbiornika akumulacji ścieków cukrowniczych położonego w m. Kalinowiec gm. Płoniawy.

836 140 osób. Z RGOK na etapie ankietowania zostały wyłączone cztery gminy²⁶ z powiatu garwolińskiego oraz gmina Pilawa, które zadeklarowały chęć przynależności do warszawskiego regionu gospodarki odpadami. Ponadto pięć gmin z powiatu ostrowskiego²⁷ na podstawie porozumienia z Marszałkiem Woj. Podlaskiego zostało włączonych do regionu gospodarki odpadami sąsiedniego województwa. Według danych z 2010 r. w RGOK ostrołęcko-siedleckim zostało wytworzonych 244 582,46 Mg odpadów komunalnych.

Dla regionu wyznaczono następujące RIPOK-i: jedną MBP składającą się z sortowni odpadów komunalnych selektywnie zbieranych o mocy przerobowej 120 000 Mg/rok oraz kompostowni o mocy przerobowej 20 000 Mg/rok²⁸; składowisko odpadów o pojemności pozostałej do wypełnienia 587 881 m³.

Instalacje zastępcze w RGOK to: dwie instalacje MBP (przeznaczone do rozbudowy z możliwością zakwalifikowania do RIPOK)²⁹ o łącznej mocy przerobowej części mechanicznej 42 500 Mg/rok (odpowiednio: 30 000 i 12 500 Mg/rok) i biologicznej łącznie 9 500 Mg/rok (odpowiednio 6 500 i 3 000 Mg/rok); pięć sortowni zmieszanych odpadów komunalnych o łącznej mocy przerobowej 39 100 Mg/rok (mogących funkcjonować do czasu wybudowania RIPOK); pięć kompostowni odpadów zielonych³⁰ o łącznej mocy przerobowej 9 170 Mg/rok; dwadzieścia składowisk odpadów innych niż niebezpieczne o łącznej pojemności pozostałej do wypełnienia 539 833,64 m³.

Na terenie regionu zaplanowano budowę lub rozbudowę: 4 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, 5 kompostowni odpadów zielonych, 4 składowisk na odpady poprocesowe.

- **RGOK radomski**, w skład którego wchodziły 63 gminy (w tym: jedna gmina miejska, 14 gmin miejsko-wiejskich oraz 48 gminy wiejskie), zamieszkałe łącznie przez 735 800 osób. Według danych z 2010 r. w ww. obszarze zostało wytworzonych 228 805,17 Mg odpadów komunalnych.

W wpgo dla regionu radomskiego zaplanowano następujące RIPOK-i: instalację MBP³¹ składającą się z części mechanicznej o mocy przerobowej 102 000 Mg/rok oraz części biologicznej o mocy przerobowej 45 000 Mg/rok; dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne³² o łącznej pojemności pozostającej do wypełnienia 1 695 581 m³ (odpowiednio: 1 137 334 i 558 247 m³).

Instalacje zastępcze w RGOK to: instalacja do produkcji paliwa alternatywnego³³ z odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne o mocy przerobowej 123 300 Mg/rok; kompostownia odpadów zielonych³⁴ o mocy przerobowej 10 000 Mg/rok; osiem składowisk odpadów innych niż niebezpieczne (przeznaczonych do zamknięcia z chwilą ich bezpiecznego zapełnienia lub wygaśnięcia decyzji) o łącznej pojemności pozostałej do wypełnienia wynoszącej 204 619 m³.

Na terenie regionu zaplanowano rozbudowę: 1 kompostowni odpadów zielonych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 122-216)

²⁶ Gminy: Sulejówek, Halinów, Dębę Wielkie i Siennica .

²⁷ Gminy: Białuty-Pieńki, Nur, Andrzejewo, Szulborze Wielkie oraz Zaręby Kościelne.

²⁸ instalacja MBP w miejscowości Ławy gm. Rzekuń należąca do MPK Sp. z o. o. z siedzibą w Ostrołęce ul. Kolobrzeska 5.

²⁹ Zakład Utylizacji Odpadów w Siedlcach Sp. z o. o. oraz Sortownia w m. Stare Lubiejewo gm. Ostrow Mazowiecka należąca do Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ostrowi Mazowieckiej.

³⁰ W tym cztery kompostownie brane pod uwagę jako RIPOK, po uzyskaniu zezwoleń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wprowadzanie do obrotu wytwarzanych w procesie kompostowania produktów, położone w: miejscowości Wierzbo (Eko Team sp. z o.o.), Ostrołęce (Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o. o.), w m. Stare Lubiejewo (Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ostrowi Maz.) oraz należące do Zakładu Utylizacji Odpadów w Siedlcach sp. z o. o.

³¹ Instalacja MBP prowadzona przez Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych RADKOM Sp. z o. o. w Radomiu

³² Składowisko w miejscowości: Radom-Wincentów i Warka gm. Warka.

³³ Należąca do SITA Radom sp. z o. o. zlokalizowana w Radomiu przy ul. Energetyków 16.

³⁴ Należąca do Zakładów Utylizacji Odpadów Komunalnych RADKOM z Radomia

W uchwale w sprawie wykonania wpgo dokonano dziewięciu zmian w zakresie instalacji uprawnionych do przetwarzania odpadów komunalnych:

- uchwałą Nr 35/13 Sejmiku Woj. Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. po rozpatrzeniu 13 wniosków dokonano zmiany polegającej na: zmianie statusu trzech instalacji z zastępczej na regionalną³⁵, a także uwzględnieniu instalacji regionalnej (z regionu ciechanowskiego) jako instalacji zastępczej dla regionu warszawskiego w związku z nadwyżką mocy przerobowych³⁶. Ponadto dodano dwa składowiska odpadów nadając im status instalacji zastępczej w regionie warszawskim i radomskim³⁷;

(dowód: akta kontroli tom I str. 257-269)

- uchwałą Nr 120/13 z dnia 24 czerwca 2013 r. po rozpatrzeniu 4 wniosków dotyczących zmiany zapisów uchwały w sprawie wykonania wpgo dokonano zmiany polegającej na: ujęciu kompostowni odpadów zielonych jako RIPOK³⁸ w regionie warszawskim, w związku z uzyskaniem zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi; ujęciu dwóch kompostowni odpadów zielonych³⁹ jako instalacji regionalnych do kompostowania odpadów zielonych - po jednej w regionie warszawskim i płockim; wykreśleniu z wpgo sortowni zmieszanych odpadów komunalnych⁴⁰, której nadano status instalacji zastępczej w regionie ciechanowskim z powodu wyników kontroli WIOŚ wskazujących na prowadzenie nielegalnego składowania odpadów na zamkniętym składowisku. Odrzucono wniosek dotyczący ujęcia jako instalacji regionalnej dla regionu ciechanowskiego oraz jako instalacji zastępczej dla regionu warszawskiego i płockiego zakładu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w m. Uniszki Cegielnia gm. Wieczfnia Kościelna⁴¹, z uwagi na niespełnianie przez instalację wymagań określonych dla instalacji MBP;

(dowód: akta kontroli tom I str. 271-290)

- uchwałą Nr 168/13 z dnia 28 października 2013 r. po rozpoznaniu trzech wniosków dotyczących zmiany uchwały w sprawie wykonania wpgo, Sejmik dokonał zmiany w zakresie nadania składowisku odpadów komunalnych w m. Kobierniki⁴² statusu instalacji zastępczej do składowania odpadów powstałych w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w płockim RGOK. Wniosek uznano za zasadny, ponieważ kontrole przeprowadzone przez MWIOŚ nie wykazały naruszeń i nieprawidłowości, natomiast potwierdziły dostosowanie składowiska do wymogów ochrony środowiska;

(dowód: akta kontroli tom I str. 291-302)

- uchwałą Nr 159/14 z dnia 19 maja 2014 r. Sejmik Woj. Mazowieckiego po rozpoznaniu dwóch wniosków, dokonał zmiany uchwały w zakresie: zmiany statusu z instalacji zastępczej na instalację RIPOK⁴³ dla regionu ciechanowskiego w związku z rozbudową instalacji zlokalizowanej w m. Uniszki Cegielnia, gm. Wieczfnia Kościelna o część biologiczną, w wyniku której mogła ona funkcjonować

³⁵ Instalacje należące do: PU HETMAN z Nadarzyną i Remondis sp. z o. o. w regionie warszawskim oraz Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o. z Siedlec w regionie ostrołęcko-siedleckim

³⁶ Instalacja należąca do USKOM Sp. z o. o. ujęta jako RIPOK dla regionu ciechanowskiego została wskazana jako instalacja zastępcza dla regionu warszawskiego.

³⁷ Składowisko odpadów komunalnych w m. Słabomierz-Krzyżówka należące do Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej z Żyrardowa oraz składowisko odpadów komunalnych w Kozienicach należące do Kozienickiej Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. W obydwu przypadkach instalacje uzyskały pozytywną opinię WIOŚ co klasyfikowało je do włączenia do systemu gospodarki odpadami poprzez zmianę uchwały wykonawczej Sejmiku.

³⁸ Instalacja zlokalizowana w Warszawie przy ul. Kampinoskiej 1 należąca do Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania sp. z o. o. z Warszawy (MPO), które uzyskało zezwolenie na wprowadzenie do obrotu środka poprawiającego właściwości gleby, uzyskanego w procesie kompostowania.

³⁹ Należących do Spółki Ziemia Polska, zlokalizowanych w m. Guzów (region warszawski) i m. Bielice (region płocki)

⁴⁰ Sortownia zlokalizowana w m. Chorzele, należąca do firmy Skup-Sprzedaz surowców wtórnych DBAJ

⁴¹ Instalacja należąca do ZUK USKOM Sp. z o. o.

⁴² Instalacja należąca do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach Sp. z o. o.

⁴³ Należącej do USKOM Sp. z o. o. z Mławy, która uzyskała w dn. 24 stycznia 2014 r. od Marszałka pozwolenie na wytwarzanie odpadów z instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

jak regionalna instalacja MBP; wykreślenia instalacji zastępczej do przetwarzania odpadów komunalnych (stosującej technologię mobilnego przesiewacza bębnowego) dla regionu warszawskiego zgodnie z wnioskiem spółki dotyczącym likwidacji instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.⁴⁴;

(dowód: akta kontroli tom I str. 303-323)

- uchwałą Nr 205/14 z dnia 6 października 2014 r. Sejmik po rozpatrzeniu trzech wniosków dokonał zmian w uchwale w zakresie zmiany statusu: instalacji do przetwarzania odpadów zielonych z instalacji zastępczej na RIPOK⁴⁵ dla regionu radomskiego w związku z uzyskaniem decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka do poprawy jakości gleby uzyskanego w procesie kompostowania⁴⁶; instalacji zastępczej MBP, która po rozbudowie i oddaniu do użytkowania części biologicznej spełniła kryteria RIPOK⁴⁷ dla regionu warszawskiego; zastępczego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Uniszki Cegielnia wskazanego do obsługi regionu ciechanowskiego, które po wybudowaniu i oddaniu do użytkowania kwatery Nr 4 posiada całkowitą pojemność 750 000 m³ (1 050 000 Mg/rok), spełniało kryterium ilościowe dla instalacji RIPOK w zakresie unieszkodliwiania pozostałości z sortowania, przeznaczonych do składowania dla regionu ciechanowskiego⁴⁸;

(dowód: akta kontroli tom I str. 324-336)

- uchwałą Nr 64/15 z dnia 6 lipca 2015 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego aktualizując uchwałę w sprawie wykonania wpgo po rozpatrzeniu zmian zaproponowanych przez Zarząd Województwa w związku z wnioskami złożonymi przez właścicieli instalacji (2 wnioski) oraz WIOŚ dokonał następujących zmian: wykreślił instalację MBP wskazaną jako instalację zastępczą do czasu uruchomienia RIPOK dla regionu warszawskiego⁴⁹ w związku z zakończeniem jej funkcjonowania z wrześniem 2014 r.; wykreślił składowisko odpadów w m. Humięcino-Koski⁵⁰ (na wniosek WIOŚ) oraz wykreślił z listy instalacji zastępczych kolejne siedem składowisk⁵¹ w ramach realizacji planu zamykania składowisk odpadów.

Projekt uchwały został zaopiniowany przez Mazowiecką Radę Działalności Pożytku Publicznego (MRDPP)⁵², która wniosła do niego uwagi dotyczące m.in. kwestii usunięcia 2 z 4 instalacji⁵³ do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w urządzeniach mobilnych. MRDPP zarekomendowała skreślenie z listy instalacji zastępczych w regionie warszawskim również pozostałych dwóch urządzeń

⁴⁴ Należącej do AG-Complex sp. z o. o., która w związku z wypowiedzeniem umowy najmu terenu położonego w Warszawie przy ul. Marywilskiej 44 zlikwidowała znajdującą się tam instalację z dniem 1 lutego 2014. Potwierdziły to również kontrole przeprowadzone przez MWIOŚ w dniach 19.12.2013 r. i 27.01.2014 r.

⁴⁵ Instalacja należąca do PPHU RADKOM wpisana do wpgo jako instalacja zastępcza do czasu uzyskania decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

⁴⁶ Decyzja Nr G-447/14 z dnia 16 lipca 2014 r. na wprowadzenie do obrotu środka pn. RADKUŚ.

⁴⁷ Instalacja należąca do Miejskiego Zakładu Oczyszczania w Pruszkowie sp. z o. o., która po modernizacji osiągnęła moc przerobową 26 000 Mg/rok.

⁴⁸ Instalacja należąca do Zakładu Usług Komunalnych USKOM Sp. z o. o. z Mławie, która uzyskała pozwolenie zintegrowane (decyzja Marszałka Woj. Mazowieckiego Nr 91/14/PŚ.Z z dnia 31 lipca 2014 r.), decyzję zatwierdzającą instrukcję prowadzenia składowiska (decyzja Marszałka Woj. Mazowieckiego Nr 99/14/PŚ.O z dnia 12 sierpnia 2014 r.), a także pozwolenie na użytkowanie kwatery nr 4 (decyzja PINB Nr 8/2014 w Mławie z dnia 31 stycznia 2014 r.)

⁴⁹ Należąca do Zakładu Gospodarki Komunalnej w Grodzisku Mazowieckim Sp. z o. o., której zgromadzenie wspólników podjęło decyzję o zakończeniu funkcjonowania instalacji. WIOŚ po przeprowadzonej kontroli potwierdził, że została ona wyłączona, a wyposażenie instalacji zdemontowane (stan na dzień 27 listopada 2014r.)

⁵⁰ zarządzanego przez USKOM Sp. z o. o. w Mławie, na którego zamknięcie Marszałek wyraził zgodę decyzją nr 38/15/PŚ.O z dnia 24 marca 2015 r.

⁵¹ Składowiska odpadów: w m. Woźbin gm. Ceglów, Węgrów–Ruszczyzna w gm. Węgrów, w m. Słup Pierwszy gm. Borowe, w m. Latowicz–Rozstanki w gm. Latowicz, w Zwoleniu, w Kozienicach oraz w m. Łojew zarządzanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Łojewie.

⁵² Zgodnie z Regulaminem konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z Radą lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami pożytku publicznego, stanowiącym załącznik do uchwały Nr 160/11 Sejmiku z dn. 24 października 2011 r. ww. uchwała została skierowana do konsultacji.

⁵³ Instalacje należące do: PPHU LEKARO w Woli Duckiej oraz BYŚ w Warszawie przy ul. Wólczyńskiej 249 zostały zaproponowane jako instalacje zastępcze dla regionu warszawskiego, natomiast pozostałe dwie to instalacje należące do firmy JURANT Sp. z o. o. w Warszawie przy ul. Chelmskiej 249 oraz do SITA POLSKA Sp. z o. o. w Warszawie przy ul. Mszczonowskiej 19.

mobilnych, ponieważ nie zapewniają one kompleksowego przetwarzania odpadów. Zarząd Województwa zaproponował przeanalizowanie ww. kwestii i uwzględnienie uwag Rady w kolejnej uchwale wykonawczej razem dla wszystkich czterech urzędów mobilnych;

(dowód: akta kontroli tom I str. 338-358)

- uchwałą Nr 144/15 z dnia 21 grudnia 2015 r. Sejmik po rozpatrzeniu trzech wniosków właścicieli instalacji dokonał zmian w uchwale w zakresie: wpisania nowej instalacji MBP, wybudowanej w ramach projektu „Stacja segregacji odpadów komunalnych m. Ostrołęka i powiatu ostrołęckiego”, której w wpgo nadano status planowany RIPOK dla regionu ostrołęcko-siedleckiego⁵⁴; zmiany statusu funkcjonującej instalacji do przetwarzania odpadów zielonych⁵⁵ z instalacji zastępczej na RIPOK dla regionu warszawskiego w związku z uzyskaniem przez kompostownię decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zezwalającej na wprowadzenie do obrotu środka poprawiającego właściwości gleby⁵⁶. W ramach planu zamykania składowisk odpadów z listy instalacji zastępczych wykreślono pięć składowisk⁵⁷, o które wnioskował WIOŚ, a także dokonano wykreślenia pięciu pozostałych mobilnych instalacji zastępczych do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w regionie warszawskim⁵⁸ realizując m.in. wnioski MRDPP z uchwały Sejmiku nr 64/14. Do projektu ww. uchwały MRDPP nie wniosła uwag;

(dowód: akta kontroli tom I str. 359-378)

- uchwałą nr 23/16 z dnia 22 lutego 2016 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego dokonał ósmej zmiany uchwały Nr 212/12 w zakresie: nadania statusu RIPOK dwóm instalacjom w tym do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz kompostowni odpadów zielonych i bioodpadów⁵⁹ w ciechanowskim regionie gospodarowania odpadami; wykreślenia sześciu składowisk z listy instalacji zastępczych⁶⁰ zgodnie z planem zamykania składowisk odpadów. Do projektu ww. uchwały MRDPP nie wnosila uwag;

(dowód: akta kontroli tom I str. 379-397)

- uchwałą nr 65/16 z dnia 16 maja 2016 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego dokonał kolejnej zmiany uchwały w sprawie wykonania wpgo w zakresie: nadania statusu RIPOK instalacji do przetwarzania odpadów zielonych⁶¹ w ostrołęcko-siedleckim regionie gospodarki odpadami oraz usunięcia w warszawskim regionie gospodarki odpadami kompostowni odpadów zielonych⁶² z listy instalacji regionalnych.

⁵⁴ Instalacja należąca do Ostrołęckiego TBS Sp. z o. o. , które po zakończeniu budowy inwestycji ujętej w wpgo dostarczyło dokumenty dotyczące oddania jej do użytku i uzyskało pozwolenie zintegrowane na prowadzenie instalacji MBP (odwołanie od decyzji udzielającej pozwolenia zintegrowanego wniosło Stowarzyszenie Federacji Zielonych z Białogostoku. Minister Środowiska po rozpatrzeniu sprzeciwu utrzymał w mocy decyzję Marszałka).

⁵⁵ Należącej do Miejskiego Zakładu Oczyszczania Miasta w Pruszkowie Sp. z o. o. Kompostownia dysponuje mocami przerobowymi na poziomie 3 000 Mg/rok czym spełnia kryteria określone dla RIPOK dla odpadów zielonych dla warszawskiego RGO.

⁵⁶ Decyzja Nr G-529/15 z dnia 13 października 2015 r. zezwalająca na wprowadzenie do obrotu organicznego środka ulepszającego glebę o nazwie ORGANIK uzyskanego w procesie kompostowania.

⁵⁷ Składowiska zlokalizowane w: m. Puznówka w gm. Pilawa; m. Dębe gm. Serock; m. Mroczi Rębiszewo gm. Różan; m. Lubotyń Włoki gm. Stary Luboń oraz w Kotuniu.

⁵⁸ tj. instalacja prowadzona przez firmę JURANT Sp. z o. o. zlokalizowana w Warszawie przy ul. Chelmyńskiej 249 oraz instalacja prowadzona przez firmę SITA POLSKA sp. z o. o. zlokalizowanej w Warszawie przy ul. Mszczonowskiej 19, a także instalacji należącej do Zakładu Kształtowania Terenów Zielonych z Serocka.

⁵⁹ Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Ciechanowie (PUK), które decyzją Marszałka Nr 336/15/PŚ.Z z dnia 27 listopada 2015 r. uzyskało pozwolenie zintegrowane (decyzja stała się ostateczna w dniu 15 grudnia 2015 r.)

⁶⁰ Składowiska zlokalizowane w: m. Bale gm. Mokobrody; m. Wierzbno w gm. Wierzbno; m. Brok w gm. Brok; m. Oleśnica gm. Wodynie; m. Brodnice w gm. Żuromin; m. Łęgonice Nowe w gm. Nowe Miasto nad Pilicą.

⁶¹ Instalacja należąca do OTBS Sp. z o. o.

⁶² Instalacja zlokalizowana w Guzowie, gmina Wiskitki zarządzana przez Ziemię Polską Sp. z o.o. Instalacja funkcjonowała w oparciu o decyzję **Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie z dnia 18 sierpnia 2011 roku, znak: KOA/2100/Oś/11, wydana na podstawie ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku. Decyzja SKO wygasa z mocy prawa 23 stycznia 2016 roku, a zarządzający nie wystąpił do właściwego organu o wydanie nowej.**

(dowód: akta kontroli tom II str. 1-19)

W uchwale w sprawie wykonania wpgo obowiązującej wersji⁶³ ujęto 29 instalacji o statusie RIPOK w tym: 1 instalację do termicznego przekształcania odpadów o mocy przerobowej 60 000 Mg/rok; 15 instalacji mechaniczno-biologicznych o łącznej mocy przerobowej w część mechanicznej 1 564 000 Mg/rok oraz biologicznej 697 548 Mg/rok; 6 kompostowni odpadów zielonych o łącznej mocy przerobowej 46 200 Mg/rok; 7 składowisk odpadów o łącznej pojemności pozostałej do wypełnienia wynoszącej 4 226 749 m³ oraz 63 instalacje o statusie instalacji zastępczych, w tym: 19 instalacji mechaniczno-biologicznych o łącznej mocy przerobowej w części mechanicznej 375 500 Mg/rok i część biologicznej 3 000 Mg/rok; 11 kompostowni o łącznej mocy przerobowej 58 689 Mg/rok; 33 składowisk odpadów o łącznej pojemności pozostałej do wypełnienia wynoszącej 659 346 m³.

(dowód: akta kontroli tom II str. 26-42; 248)

W badanym okresie Marszałek Województwa Mazowieckiego wydał 25 pozwoleń zintegrowanych⁶⁴ podmiotom prowadzącym instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym: 1 pozwolenie dla instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (spalarnia), 5 pozwoleń dla instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, 2 pozwolenia dla instalacji do kompostowania odpadów oraz 17 pozwoleń dla składowisk odpadów. Ponadto, wg stanu na dzień 17 maja 2016 r., w Urzędzie prowadzono 18 postępowań: 13 postępowań w sprawie wydania pozwoleń zintegrowanych dla instalacji MBP, 1 postępowanie w sprawie wydania pozwolenia dla kompostowni odpadów zielonych oraz 4 postępowania dotyczące pozwoleń zintegrowanych dla składowisk odpadów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 399-410)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Szczegółowa analiza procesu wydawania 10 decyzji⁶⁵ (pozwoleń zintegrowanych) wykazała, że wydanie decyzji dla instalacji do termicznego i mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych trwało od 10 do 20 miesięcy, podczas gdy zgodnie z art. 209ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁶⁶ termin rozpatrywania wniosków o zmianę pozwolenia (w przypadku gdy wniosek jest kompletny) wynosi do 6 miesięcy⁶⁷ w przypadku istotnej zmiany instalacji

(dowód: akta kontroli tom II str. 44-49)

Sekretarz Województwa Dyrektor Urzędu wyjaśnił m.in. że „*prowadzenie postępowań w sprawie instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów charakteryzuje się wyjątkowo wysokim stopniem skomplikowania. Tego typu instalacje nie wymagały wcześniej uzyskania pozwolenia zintegrowanego (obowiązek w tym zakresie powstał z dniem 1 lipca 2015 r.). Ponadto, w toku postępowania niejednokrotnie napotymano na trudności prawne związane ze zmieniającymi się aktami wykonawczymi. Nie bez wpływu pozostaje również wielokrotne wzywianie prowadzących instalację do uzupełnienia wniosków. Kolejnym czynnikiem, mającym wpływ na terminy załatwiania spraw, była znaczna liczba postępowań dotyczących instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym przede wszystkim instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania*

⁶³ Według stanu na dzień 31 maja 2016 r.

⁶⁴ stan na dzień 17 maja 2016 r.

⁶⁵ Dotyczących: 1 instalacji do termicznego przetwarzania odpadów, 5 instalacji MBP oraz 4 instalacji do składowania odpadów.

⁶⁶ Dz. U z 2016 poz. 672.

⁶⁷ Przepis art. 35 § 5 Kpa stosuje się odpowiednio.

odpadów. (...) W 2015 roku w wyniku zmian w prawie, wystąpiła konieczność przeanalizowania dodatkowo ok. 250 spraw dotyczących instalacji (wnioski i decyzje wraz ze zmianami), aby wydać z urzędu decyzje w przedmiocie zmiany pozwoleń, mających na celu dostosowanie ich do wymogów prawa. Dotacja na finansowanie zadań zleconych w tym obszarze, przekazywana przez Wojewodę była rażąco niewystarczająca i pokrywała jedynie 25% faktycznego zapotrzebowania pozwalającego na realizację zadań zleconych. Powyższa sytuacja, w połączeniu ze znaczną liczbą otrzymywanych wniosków, wpłynęła na terminy załatwienia spraw, które z przyczyn niezależnych od organu, uległy wydłużeniu.”

(dowód: akta kontroli tom II str. 52-53)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Stworzenie warunków do budowy i eksploatacji regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w regionach

Opis stanu faktycznego

Instalacje wyznaczone w uchwale Sejmiku Województwa w sprawie wykonania wpgo posiadały przepustowość wystarczającą do przetworzenia odpadów wytwarzanych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami (RGOK). Moce przerobowe regionalnych instalacji (RIPOK) w stosunku do zebranych odpadów komunalnych⁶⁸ posiadały nadwyżkę wynoszącą w części mechanicznej 744 005 Mg/rok oraz 331 683 Mg/rok w części biologicznej. Bilans łącznej mocy przerobowej instalacji do przetwarzania odpadów zielonych (RIPOK i zastępczych) w stosunku do ilości odpadów wytworzonych łącznie we wszystkich regionach wykazywał nadwyżkę w wysokości 34 542 Mg/rok. W regionie ciechanowskim nadwyżka mocy przerobowych wynosiła 4 593 Mg/rok, w ostrołęcko-siedleckim 3 352 Mg/rok, w płockim 2 473 Mg/rok, w radomskim 5 265 Mg/rok natomiast w RGOK warszawskim 18 859 Mg/rok. W RGOK warszawskim i radomskim moce przerobowe samych RIPOK posiadały nadwyżkę wynoszącą odpowiednio: 5 859 Mg/rok i 5 265 Mg/rok, w pozostałych trzech RGOK deficyt mocy przerobowych RIPOK w regionie: ciechanowskim – 1 807 Mg/rok, ostrołęcko – siedleckim – 4 038 Mg/rok oraz płockim – 1 527 Mg/rok, uzupełniały moce przerobowe instalacji zastępczych wynoszące odpowiednio: 6 400 Mg/rok, 7 390 Mg/rok oraz 4 000 Mg/rok.

(dowód: akta kontroli tom II str. 23-43)

Wpgo na lata 2012-2017 nie zawierał planu inwestycyjnego, ponieważ stan prawny obowiązujący w czasie jego opracowywania i uchwalania nie przewidywał konieczności jego sporządzenia. Mimo braku tego obowiązku, w wpgo zawarto informacje o niezbędnej infrastrukturze do przetworzenia odpadów komunalnych, w tym dane dotyczące planowanych inwestycji. Szacunkowe koszty na poziomie 3 200 000 tys. zł. określono na podstawie danych zebranych od inwestorów, wskazano także możliwe źródła finansowania inwestycji. Obowiązek opracowania planu inwestycyjnego wprowadzony został zmianą ustawy o odpadach w lutym 2015 r.⁶⁹ Zarząd przystąpił wówczas do przygotowania aktualizacji wpgo, którego załącznikiem jest plan inwestycyjny. W czasie kontroli NIK projekt aktualizacji wpgo na lata 2016-2021 z uwzględnieniem lat 2022-2027 został przekazany Ministrowi Środowiska celem zaopiniowania oraz uzgodnienia planu inwestycyjnego.

(dowód: akta kontroli tom II str. 194-195; 251-257)

⁶⁸ O kodzie 20 03 01; dane dotyczą stanu na dzień 1.10.2015 r.

⁶⁹ Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw -Dz. U. z 2015 r.poz.122

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Sprawowanie nadzoru i kontroli nad postępowaniem z odpadami komunalnymi wytwarzanymi w regionach.

Prowadzenie Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami:

Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (zwana dalej BDO) zgodnie z art. 238 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁷⁰ ma zostać utworzona najpóźniej do dnia 24 stycznia 2018 r.

W związku z tym, że BDO nie została jeszcze utworzona, Departament Gospodarki Odpadami oraz Pozwoleń Zintegrowanych i Wodnoprawnych Urzędu prowadzi bazę danych dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami na terenie Województwa Mazowieckiego (WSO) w układzie wynikającym z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami⁷¹. Dane ze sprawozdań przedkładanych Marszałkowi, z uwagi na brak BDO, wprowadzane były do arkuszy programu Microsoft Excel. Przy ich wykorzystaniu generowano roczne sprawozdania w układzie określonym w art. 9s ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁷². W Urzędzie dysponowano danymi w zakresie: instalacji, do których zostały przekazane odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości; kodów i rodzajów odebranych odpadów komunalnych, które zostały przekazane do poszczególnych instalacji; masy i sposobów zagospodarowania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych (proces odzysku/unieszkodliwiania) w instalacjach; wykaz gmin, z terenu których odebrane odpady komunalne zostały przekazane do danej instalacji oraz masy zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01; łącznej masy selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, łącznej masy selektywnie odebranych odpadów komunalnych, o których mowa w sprawozdaniu marszałka województwa z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W bazie WSO według stanu na koniec grudnia 2013 r. zarejestrowane były: 1208 podmioty transportujące odpady, 560 podmiotów przetwarzających odpady (o łącznej masie 12 597 835,40 Mg/rok) oraz 260 podmiotów zwolnionych z obowiązku posiadania zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów. Na koniec grudnia 2014 r. w bazie zarejestrowanych było: 1209 podmiotów transportujących odpady, 596 podmiotów przetwarzających odpady (o łącznej masie 14 102 747,15 Mg/rok) oraz 260 podmiotów zwolnionych z obowiązku posiadania zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów. Na koniec 2015 r. zarejestrowanych było: 1209 podmiotów transportujących odpady, 600 podmiotów przetwarzających odpady (o łącznej masie 14 106 271,44 Mg/rok) oraz 260 podmiotów zwolnionych z obowiązku posiadania zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 411-412, 450-547; tom II str. 189-192)

⁷⁰ Dz. U. z 2013 r. poz. 21, ze zm.

⁷¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 133, poz. 930

⁷² Dz. U. z 2016 r. poz. 250, dalej: upcg

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Prowadzenie sprawozdawczości:

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach Zarząd Województwa uchwałą Nr 1568/398/14 z dnia 25 listopada 2014 r. przyjął Sprawozdanie z realizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza za okres od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. (zwane dalej: sprawozdaniem) i przekazał Sejmikowi Województwa oraz Ministrowi Środowiska⁷³. Sprawozdanie obejmowało ocenę zadań wynikających z Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 oraz realizację obowiązującego w badanym okresie wpgo. Najważniejsze ze zrealizowanych zadań dotyczyły: objęcia zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców w wyznaczonym terminie⁷⁴; zorganizowania na terenach gmin stacjonarnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (tzw. PSZOK), wspomagających selektywną zbiórkę m.in. odpadów niebezpiecznych⁷⁵; ograniczenia masy zmieszanych odpadów komunalnych kierowanych do składowania⁷⁶; osiągnięcia poziomu składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji na poziomie 75% w 2012 r. i 50% w 2013 r.; przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 57-60)

Organy wykonawcze niektórych gmin z terenu województwa Mazowieckiego nie dotrzymywały terminu określonego w art. 9q ust 2 ucpgo utrzymaniu czystości i porządku w gminach (ucpg), zobowiązującego je do przekazywania marszałkowi województwa rocznych sprawozdań w terminie do 31 marca roku następnego po roku, którego sprawozdanie dotyczy. Sprawozdanie roczne za 2012 r. z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi 50 gmin z terenu Mazowsza złożyło Marszałkowi po terminie, dwie gminy złożyły po terminie sprawozdania za 2013 r., a sprawozdania za 2014 r. i 2015 r. - siedem gmin. Opóźnienie w wysłaniu sprawozdania wynosiło do dwóch miesięcy.

(dowód: akta kontroli tom II str. 192-193; 258-260)

Sprawozdania roczne z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi Marszałek Województwa Mazowieckiego przekazywał Ministrowi Środowiska w terminach zgodnych z art. 9s ust 2 ww. ucpg, tj. w terminie do 15 lipca roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczyło.

Do ww. rocznych sprawozdań z zakresu gospodarowania odpadami wnoszono korekty: dwie dotyczyły sprawozdania za 2012 r.⁷⁷; dwie sprawozdania za 2013 r.⁷⁸ i trzy sprawozdania za 2014 r.⁷⁹ Przyczyną korygowania sprawozdań przez Marszałka było uzupełnianie sprawozdań przez organy gmin po wezwaniu w trybie art. 9s ucpg lub z własnej inicjatywy po skorygowaniu danych przez przedsiębiorców.

⁷³ Pismem z dnia 4 grudnia 2014 r.

⁷⁴ W terminie do dnia 1 lipca 2013 r. w prawie wszystkich gminach zostały zrealizowane przetargi na odbiór odpadów komunalnych, opracowano, uchwalono i dostosowano regulaminy utrzymania czystości i porządku. Większość gmin zawarła umowy z przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

⁷⁵ na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 215 PSZOK w 306 gminach. Służyły one do selektywnego zbierania odpadów takich jak odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne czy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

⁷⁶ W 2012 r. składowaniu poddano 154 968,4 Mg z 1 176 830,7 Mg odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, a w 2013 r. z 1 116 487,4 Mg odebranych zmieszanych odpadów komunalnych do składowania skierowano 33 647,1 Mg odpadów.

⁷⁷ Korekta z dn. 12 grudnia 2012 r. i z dn. 22 kwietnia 2014 r.

⁷⁸ Korekta z dn. 29 sierpnia 2014 r. i z dn. 21 kwietnia 2015 r.

⁷⁹ Korekta z dn. 21 września 2015 r., z dn. 20 lutego 2016 r. oraz z dn. 6 maja 2016 r.

(dowód: akta kontroli tom II str. 208-244)

W latach 2012-2015 uzyskiwane w województwie poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz uzyskiwane poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania systematycznie się poprawiały. Poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia (frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywo sztuczne i szkła) w 2012 r. nie osiągnęły 144 gminy z terenu województwa mazowieckiego, podczas gdy w 2013 r. było 56 takich gmin, w 2014 r. – 8, a w 2015 r. – 21. Poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami nie osiągnęło odpowiednio: 1, 1, 4 oraz 4 gminy. Poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych na składowisko nie osiągnęło odpowiednio: 40, 42, 27 oraz 18 gmin z terenu Mazowsza.

(dowód: akta kontroli tom I str. 414-449)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Wykonywanie kontroli gospodarowania odpadami:

Opis stanu
faktycznego

Sprawowanie kontroli nad prowadzącymi RIPOK w latach 2013-2016 odbywało się poprzez analizę danych zawartych w rocznych sprawozdaniach o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami, przedstawianych przez prowadzących instalacje oraz sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przedkładanych przez organy wykonawcze gmin, a także w informacjach o wynikach kontroli prowadzonych przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (MWIOŚ). Dane zawarte w sprawozdaniach gmin weryfikowano i określano wielkość strumienia odpadów wymagających zagospodarowania. Nadzór nad RIPOK sprawowany był również we współpracy z MWIOŚ. W 2013 r. Inspekcja skontrolowała wszystkie instalacje regionalne w województwie mazowieckim, a w przekazanym Marszałkowi sprawozdaniu⁸⁰ wskazała stwierdzone nieprawidłowości, z których najistotniejsze dotyczyły: niespełniania przez instalacje wymogów określonych dla RIPOK oraz przyjmowania odpadów wbrew przyjętej regionalizacji. Z podmiotami prowadzącymi instalacje przeprowadzono spotkania dotyczące wyników kontroli, na których złożyli oni wyjaśnienia dotyczące zaistniałych nieprawidłowości. W badanym okresie MWIOŚ na bieżąco informował Marszałka o wynikach prowadzonych kontroli, w tym o stwierdzonych nieprawidłowościach, a także przekazywał inne dokumenty mogące świadczyć o naruszeniu przepisów przez prowadzących instalacje.

Marszałek nie występował do MWIOŚ o przeprowadzenie kontroli instalacji w związku z wydawaniem zezwoleń na przetwarzanie odpadów, ponieważ wszystkie prowadzone postępowania ww. zakresie⁸¹ – zarówno te będące w toku, jak i te, które zakończyły się wydaniem decyzji w 2016 r. – zostały wszczęte przed dniem 1 stycznia 2016 r. (tj. przed dniem wejścia w życie art. 41a ust. 1 ustawy o odpadach).

Marszałek w jednym przypadku wystąpił do MWIOŚ o przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 41a ust. 6 ustawy o odpadach, w związku z wystąpieniem podmiotu⁸² o istotną zmianę zezwolenia na przetwarzanie

⁸⁰ „Sprawozdanie z kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wpisanych w *Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023*”, przekazane do Urzędu pismem znak RA-IN.7020.2.54.2013.UK z dnia 15 grudnia 2013 r.

⁸¹ Dotyczące instalacji przeznaczonych przetwarzania odpadów komunalnych (składowiska odpadów, instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, instalacje do przetwarzania odpadów zielonych).

⁸² Wniosek Ziemi Polskiej Sp. z o.o. w sprawie udzielenia zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów dla regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowanej w Bielicach, gmina Sochaczew. .

odpadów. MWIOŚ przeprowadził kontrolę⁸³ i negatywnie zaopiniował spełnienie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska w zakresie magazynowania i przetwarzania odpadów⁸⁴, w związku z czym Marszałek odmówił udzielenia zezwolenia⁸⁵ na zbieranie i przetwarzania odpadów w regionalnej instalacji⁸⁶.

Ponadto upoważnieni przez Marszałka pracownicy, w 2016 roku przeprowadzili kontrolę⁸⁷ w zakresie przyjmowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Skontrolowano trzy instalacje o statusie RIPOK.

(dowód: akta kontroli tom II str. 61-188)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸⁸, wnosi o:

1. Podjęcie skutecznych działań zmierzających do przyspieszenia postępowań o udzielenie pozwoleń zintegrowanych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 20 lipca 2016 r.

⁸³ W dniu 21 marca 2016 r.

⁸⁴ Postanowieniem MWIOŚ znak PL-IN.7023.1.24.2016.AW z dnia 6 kwietnia 2016 r.

⁸⁵ Decyzją Nr 49/PZ.O z dnia 6 maja 2016 r.

⁸⁶ Zlokalizowanej w m. Bielice gm. Sochaczew.

⁸⁷ Zakładu zarządzanego przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „RADKOM” Spółka z o.o.

⁸⁸ Dz.U. z 2015 r., poz.1096

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Dyrektor

Kontroler/Kontrolerzy
Sławomir Nowak
Specjalista k.p.

.....
Podpis

.....
Podpis